

KLUB KÖZLÖNY

AZ MKKE KLUB KIADVÁNYA 1981. X. 6.

PROGRAM AJÁNLATAI

október 7 szerda: Jazz - Binder
Quartett

9. péntek: Közép Európa Kör-1/2
Konszolidáció '56 után
Berend T. János

10. szombat: Kugli, HIT Concert
film: Szagulat és gyilkosságokkal

13. kedd: ELTE A'JTU filmklub
Clouzot: Az ördögösök

15. csütörtök: ELTE A'JTU filmklub
Shindó: Libidó

21. szerda: ELTE A'JTU filmklub
Lang: Egy város keresi
a gyilkost

POPPER PÉTER

a belső utak könyve

" Van egy ősi mesterség: az ember önmegismerésének fejlesztése, a pszichikum megbillent egyensúlyának helyreállítása, megzavart működéseinek rendezése - nevezhetjük gyógyításnak is. Régen letűnt kultúrák sem nélkülözhatték, a miénk sem. ... A módszerek látszólag különbözők voltak, de tulajdonképpen más kultúra más kifejezőmódján, más aspektusból, de mindig ugyanaz hangzott el, s visszhangzik mindmáig: az, amit olyan pontosan fogalmazott meg a delphoi jósdá jelmondata: "Gnóthi szeauton - Ismerd meg önmagadat!" ...

Más a kulturánk, más a nyelvünk, mások a szempontjaink, a módszereink, de a lényeg azonos. Természettudományos és társadalomtudományi ismereteink sok rejtett rugóját, feltételeket és okát tárták fel az emberi viselkedés bonyolult szerveződésének - de a szubjektív emberi problémák ugyanazok maradtak. Ki vagyok én? Hol a helyem a világban, az emberi kapcsolatok rendszerében? Miért vagyok boldogtalan, miért rossz a közérzetem, miért nem tudom kibontakoztatni képességeimet, miért keveredem újra meg újra hasonló jellegű konfliktusokba? Miért nem szeretnek úgy és annyira, ahogy igényelném, miért nem tudok én szeretni, miért ér annyi kudarc és bántás? Egyáltalán, mit érek én? Miért nyomasztanak félelmek és bűntudatok? Miért nem tudok úgy élni mint a "többi ember" - akik látszólag olyan könnyedén haladnak előre az élet útjain, és négy szemközt ugyanezt kérdezik valakitől, vagy titokban önmaguktól. ... Az emberi kultúra erőfeszítésből származik. A kulturateremtő erőfeszítések közé tartozik az ember belső vívódása önmagával, kinlódásai azon a fejlődési úton, amelyet végigjár. Technikai kulturánk által kifejlesztett kényelmi igényeink azonban mintha lassan átszivárognának a psziché birodalmába is. Elkényelmesedünk önmagunk faragásában és nevelésében, ellustulunk emberi kapcsolataink ápolásában, kikerüljük kényes és feszült helyzeteink megoldását. Ez a lustaság nemcsak kompromisszumokra, szkepticizmusra, cinizmusra való hajlandóságunkban jelenik meg, hanem általában a pszichés erőfeszítések elkerülésében. Tanulni nehéz - sokkal kedvesebb a szívünknek a hipnópédia, a szuggesztópédia, minden olyan lehetőség, amely azzal csábít, hogy erőfeszítés nélkül juthatunk tudáshoz. Ámde juthatunk-e? ... Sokkal egyszerűbb tanácsot kérni valakitől, mint vállalni a döntés felelősségét. Azonban a mástól kapott tanács, ami egy másik ember élményvilágából, értékrendjéből származik, vajon a saját énünktől nem idegen-e? Vagy ezt az árat fizetjük meg inkább, csak hogy másra háríthassuk át belső terheinket? Egyszerűbb panaszkodni, mint kiverejtékezni a megoldást. És vég nélkül - sokaknak és sokszor elismételve ugyanazt - panaszkodunk.

Ez a könyv nem lelki betegek számára készült. ... az önismeret és az önfejlesztés lehetőségeiről és határaitól szól."

+++ GYORSULÓ IDŐ +++

Nözhírré tétetik!

avagy mit doboltak ki a falu népének az utolsó kisbírók

A polgári kori közigazgatás szervezetében a kisbíró, mint a község bírójához mellélt „kikiáltó” adta tudtára a közönségnek az országos, vagy helyi hatóságok közérdekű direktíváit, valamint a mai apróhirdetések egyfajta elődjeként (de természetesen már akkor is némi pénz ellenében) magánosok hirdetéseit is „kiboltolta”. Más oldalról megfogalmazva: amikor az újság és a rádió a falvakban még nem volt általános hírforrásnak tekinthető, a falusi lakosság számára a „dobolás” volt egyfajta az államhatalommal való első fokú találkozási forma, melyen keresztül értesült az őt érintő tudnivalókról, másfelől tájékozódott a társadalmi-politikai élet országos mozzanatairól, vagy azok helyi szintű lecsapódásairól.

Az alábbiakban egy község (a szentendrei szigeten fekvő Pócsmező) fennmaradt dobolási könyvéből vett szemelvényekkel próbáljuk meg érzékelteni, hogy az 1948-tól 1953-ig terjedő időszakban (miközben a kikiáltó kisbíró szerepét a falvakban is fokozatosan átvette a községkormány, és a falu néhány más pontjára felszerelt hangszóró), miként tükrözik a fennmaradt források a „nép” és a „hivatal” bizonyos kapcsolatait.

1948. október 27. Felhívja az előjáróság a gazdák figyelmét, hogy kötelesek az előjáróság által meghagyott kenyérgabona vetőmagot az utolsó szemig elvetni. Az előjáróság a nyilvántartás alapján figyelemmel kíséri a vetéseket, és ahol megállapítja, hogy valamelyik gazda a vetőmag céljára szánt gabonáját el nem vetette, közzétételt veszélyeztetett bűncselekmény miatt és a hatóság félrevezetéséért a felelősséget az államügyészséghez megteszi.

1949. szeptember 3. Felhívja az előjáróság az igavonó állatok tulajdonosait, hogy az állapár úr által kiadott 48.585/949. sz. rendelet értelmében a község területét kocsiikkal vagy szekerekkel engedély nélkül nem hagyhatják el.

1949. november 17. Felhívja az előjáróság a vágásra jogosultak figyelmét, hogy mindenki, aki sertést akar vágni, a vágás előtt 24 órával köteles az előjáróságon bejelenteni: 120 kg-nál kisebb sertést levágni szigorúan tilos. A levágott sertés után mindenki köteles a beszolgáltatásra kerülő zsírt a vágástól számított két nap alatt a földmivesszövetkezetnél leadni.

1950. január 21. Az erdőben fát vágni szigorúan tilos. Mindenkit felelősen, aki ott valakit meglát vágni, azonnal jelentse az előjáróságon. A fát-falusi cigányokat pedig mindenki figyelje és zavarja el az erdőből.

1950. március 23. Felhívja az előjáróság a község lakosságát, hogy az április 4-i felszabadulási ünnepség méltóképpen való megünneplése érdekében minden házigazda vagy lakó a ház előtti utcát, területet már április 3-án úgy végezze el, hogy a délutáni órákban, legkésőbb este 6 óráig az ellenőrzés előtt teljesen tiszta legyen. A házak felelősgazdái és az ablakok megfelelő módon tisztandók. A kapukat és kerítéseket szintén élő vagy mű virággal fel kell díszíteni. A házak díszítése és tisztántartása utcák szerint besorolva versenyszerűen történik.

1950. április 29. Felhívja az előjáróság a lakosságot, hogy akiknek birtokukban tehergépkocsi van, akár forgalomban, akár leállítva, azt a gépkocsi tulajdonos május 25-ig a Községi és Póstaügyi Minisztérium által megbízott Autó- és Alkatrészkereskedelmi Nemzeti Vállalatnak megvételre kötelesek bejelenteni. A fent említett járművekről a tulajdonosoknak semmiféle alkatrészt nem szabad leszerelni.

1950. július 11. Felhívja az előjáróság a gazdálkodók figyelmét, hogy minden gazdálkodó, aki a céplést elvégezte, köteles azonnal az előjáróságon jelentkező elszámoltatás végett, úgy, hogy a beadásra kerülő gabonaféléket még aznap a helybeli földmivesszövetkezetnél leadhassa.

1951. január 26. Újabb kedvezményt kapnak a sertéshizlalási szerződést kötő dolgozó parasztok. Mindazok a dolgozó parasztok, akik 1951. január 22-e után kötnek hízalási szerződést, a 200 Ft-os előleg és az átvételi áron felül sertés kilogrammonként 40 fillértől 1 Ft-ig terjedő prémiumot kapnak. Ezen felül a szerződés megkötésekor 5 méter, az átadásakor további 5 méter flanel vagy karton vásárlására jogosító utalványt kap sertésenként. További felvilágosítást a községi tanácsnál és a földmivesszövetkezetnél kapnak.

1952. március 7. Felhívja a Községi Tanács a lakosságot, hogy március 9-re, vasárnap reggelre házákat mindenki díszítse ki, az udvarát és utcát takarítsák el, házaikra a zászlót tűzzék ki, hogy méltóképpen ünnepelhessük Rákosi Elnök 60. születésnapját.

1952. március 20. Igazságügyi Minisztérium felhívja azokat a 38. életévüket meg nem haladott, katonakönyvvel rendelkező egyéneket, akik letartóztatott intézet kötelekebe való felvételüket szeretnék kérni, azok a legközelebbi időn belül jelentkezzenek a Tanácskánál, ahol bővebb felvilágosítást kapnak.

H. iszt. airó. történetíró és jelenkor

Tud-e nosztalgikus irigység nélkül tekinteni a mai történetíró sok évszázaddal ezelőtti kollégáira, akik a maguk dolgában biztos ember nyugalmával örökítették meg a jelen számára mindig annyira fontos közvetlen múlt történetét? A mai történetíró cipeli magával mindazokat a szakmai gátlásokat, amelyeket a „szakszerű” történetírás alakított ki gondolkodásában még a 19. században, és amely szerint történetírónak éppen azért van szűksége „mesterségbeli” fegyverzetre, hogy kiszűrhesse a jelenben-éléséből következő elfogultságait a múlt megjelenítésekor. Cipeli magával azt a felelősségtudat-gátlást, amelyet nap mint nap erősít benne korunk egyik jellemző sajátja a szellemi élet intézményesítése, amely a múlt-megítélést a jelenkori ideológia szervezett kölőanyagának tekintti; már-már megfordulni látszik előtte a múlt század politikai gondolkodásának klasszikus elve („akié a múlt, azé a jelen”), s úgy tűnik, aki a jelen, azé a múlt is. De nem utolsósorban cipeli magával azt a vélt vagy valósan elbátortalanító, feltételezett „haragot”, amelyet a jelenről a jelennek mondani akarás kiválthat a volt kortársakból.

„**ANNAK IDEJÉN**”... Másként néz a közelmúltra a cselekvő átélő, és másként a történetíró azért is, mert a társadalomról gondolkodásnak átütő jellemzője, hogy bármennyire képes legyen a cselekvő politikus kritika alá vonni korábbi nézeteit és a később kijáratuló tágabb összefüggések felismerésével tekinteni a több évtizeddel ezelőtti cselekményekre, amikor ma hallja a történész értékelését, azonnal mozgósul a gondolkodási reflex: vajon, ha annak idején a mai történész értéktételeit tekintették volna mértékadónak, megharcolták volna-e harcukat? Hiszen olyan harcok kerültek nek periferikus beállításba ma, amelyek — úgy gondolták — annak idején az új társadalom megszületésének legfontosabb csatái zajlottak. És hiába mondja netán más téren végzett dolgokat az utókor történésze döntőnek, rangszokodnak azokhoz a fontossági pólusokhoz, amelyek szerint annak idején sorrendbe rakták elintézendőiket. A zavar elkerülhetetlen: az átélő a történet álláspontját behelyezi a korábbi politikai ütközések harcmezőjébe, és úgy tekint arra, mintha a megélt korban az egyik harcba-bocsátkozó fél szólna meg.

Nem csak a volt pólusok, de az elmúlt és most felelevenedő kor politikai módszerei is aktivizálódnak az utókor elemzéseivel szemben. A mi évtizedeink kelet-európai szocialista országában ritka élességgel exponálódik a jelenkor-történetírás és az „emlékezők” ezen állandó, látens egymással szembeesése. A történetírónak olyan korosztályokhoz kell a fiatalokokról, politikai indulásukról, „virágkoruk”-ról beszélni, mely korosztályok a már említett éles rendszerváltások során kevés toleranciához szokhattak a maguktól eltérő vélemények minősítésében. Tudomásul kell vennie, hogy értékelései az átélők, a visszaemlékezők előtt ugyanolyan türelmetlenséggel fogadtatnak majd, amilyen türelmetlenséggel azok a maguk korában szövetségesekkel vagy ellenfelekkel szemben viselkedtek.

Az is mondhatnánk: **elmúlt korszakok politikai közgondolkodásának pontos tükrözője, hogy képviselői mennyire képesek magukat túltenni a történeti tudománnyal szembeni apologetikus igények belső kényszerén.**

1952. március 29. Végrehajtóbizottság felhívja a község lakosait, hogy március 27-től április 3-ig tartó begyűjtési héten, melyet a békebizottság rendez, a második negyedévi tojás és baromfi beadási kötelezettségüket is minél többen teljesítsék. Akik pedig az első negyedévi kötelezettségüket még nem teljesítették, azok azt azonnal pótálják, mert a beadás teljesítése nem jótékony az állammal szemben, hanem állampolgári kötelezettség. Ezért beadási kötelezettségük teljesítésével illetve teljesítésével, mutassuk meg, hogy kormányzatunk erőfeszítéseit a béke megvédésének érdekében helyeseljük.

1952. március 29. Mindenki tartsa állampolgári kötelezettségének, és ezért minden hó 15-ig pontosan fizesse be az esedékes adó-résztleteket. Fontos adófizetés 5 éves terünet és a szocializmust építjük. Ennek építésében minden házáját szerető, becsületes magyar embernek részt kell vennie. Aki adófizetési kötelezettségének nem tesz eleget, az az ellenség szolgálatába szegődik és a nép államának ellensége lesz.

1952. május 6. Felhívja a Községi Tanács a lakosságot, hogy akinél bármiféle hulladék van, rongy, papír stb. azt köteles a népgazdaság fejlesztése érdekében átadni. Ismételt figyelmzettjük a lakosságot, hogy senki ne tartson a házából semmiféle hulladékot, mert ellenőrzve lesz.

1953. január 5. Szentendrei Járásai Tanács büntetőbírója, mint az első fokú kihágási bíróság íj. Horváth Mihály, mert a községi tanács szilózsára vonatkozó felhívásának nem tett eleget, főbüntetésül 7 nap elzárásra és 200 Ft pénzbüntetésre ítélte. Tóth Lajosné, mert 55,1 százalékkal kevesebb zsírtartal-mú tejfölt árult, 100 Ft pénzbüntetésre, nem fizetés esetén 5 nap elzárásra ítélte.

Közvetesül:

GYARMATI GYÖRGY

GLATZ FERENC

FIÚK!

Jelentkezők

szakosított bányász szakmára.

Jelentkezhet minden 17—18 éves fiatal, aki az általános iskola VIII., de legalább IV. osztályát elvégezte.

Tanulmányi idő egy év!

A tanulók ingyenes ellátásban részesülnek.

A Juttatás

Posztköppeney, subbonv, nadrag, tányércsapka, derékcsiz, sávoly, ingháló, nadrag, pilótakapka, fejedő, bőrcsapka, (munkára) ing, alonadrág, zack, kendő, kesztyű, zokni, kápcsa, bakamca, félépítő, egyetemesbiztosítás, javítás, ipótsipalás, munkalás, hajvágás, tanakönyv, tanászor, szafuház, mozi, alultevés.

Ezen kívül tanulmányi eredmény arányában heti 100—240 Ft pénzbeli ellátás.

Jelentkezési határidő: november 10.

Hely: Komló, Vajáriskola.

KÖZÉP-EURÓPA KÖR

Okt. 2. a klubban 18³⁰

9. Az ötvenes évek gazdaság-politikája I-II.

előadó: Székács Sándor I.
Berend T. Iván II.

NOV. 12. a klubban 18³⁰

19. Az európai szocialista országok fejlődése 1953 előtt és után I-II.

előadó: Fülöp Mihály
/Külügyi Int., Nemzetközi tisz./

SZABAD PÁRTNAP

Okt. 8. 14⁰⁰ a II. előadóban

Berend T. Iván

Válság és megújulás

História

A Magyar Történelmi Társulat folyóirata
Megjelenik évente négyszer

A legigényesebb, olykor mégis öntönös és moralizáló szépirodalmi és filmbeli feldolgozások mellé — mondta Pach Zsigmond Pál az akadémiai ülésszak keddi megnyitóján — itt az ideje, hogy felzárkózzanak a korzok történetiről feldolgozásai is.

A MEGÚJULÁS FELÉ

es a különböző nacionalista nézetek mögött a pártot, a nép hatalmát, a szocializmust támadják. „Nekünk, kommunista íróknak, művészeknek — mondta a tanácskozáson Mesterházi Lajos — segitenünk kell vezetőinket abban, hogy ki tudjuk alakítani a párt helyes kultúrpolitikáját, hogy nagy türelemmel, bölcsességgel meg tudjuk teremteni az irodalmi népfrontot...”

A pártértekezlet felhívta a figyelmet arra, hogy nem szabad sommásan ítélkezni az egész értelmiséget a vádlottak padjára ültetni. Differenciáltan kell megítélni múltbeli magatartásukat, a türelmes meggyőző munkával, a kommunista értelmiségre támaszkodva kell élni, hogy az alkotó értelmiség házához hű, akkor még közömbös elemek mielőbb a szocialista társadalom aktív tényezőivé váljanak. A kultúrpolitikában támogatni kell a szocialista irányzatokat, helyet kell biztosítani minden haladó szándékú művészi munkának, el kell szigetelni az ekkor különösen veszélyes, szocializmus ellenes törekvéseket, el kell távolítani a kulturális élet kulcspozícióiból az ellenséges elemeket.

Különösen fontos feladatok vártak a kommunistákra az oktatás és a társadalomtudományi kutatómunka területén. Az oktatási fegyverem szétzilálódott, az ifjúság körében lért hódított a klerikalizmus és a nacionalizmus. Koncsolódni a helyzetet csak a pedagógusok aktív közreműködésével lehetett. Kulcskérdés volt tehát az ő megnyerésük, társadalmi szerepük növelése.

A társadalomtudományi kutatómunka területén ugyancsak nagy volt a zavar. A tudományoknak ez a területe „érintkezik” legjobban a politikával, érthetően itt a különböző előjelű torzulások is erőteljesen éreztették hatásukat. Az Országos Pártértekezlet idején a frontok kezdtek már tisztulni, egyes ágazatokban a munka már megindult, s jogos volt a tanácskozás határozatának a követelése, hogy a ... személyi kultusz és a dogmatizmus káros jelenségeitől megszabadult marxista társadalomtudományok tárják fel gazdasági, politikai életünk alapvető kérdéseit, tegyék széles körben átláthatóvá a marxizmus-leninizmus tanításait, biztosítsa ilymódon a dialektikus és történelmi materializmus fokozott hatását az egyes szaktudományokba is.”

Az 1957. június 27—29-e között lezajlott Országos Pártértekezlet a szó igazi értelmében történelmi jelentőségű eseménye a magyar kommunista mozgalom, a magyar nép, a szocializmus történetének. Összegző és útmutató, az MSZMP további politikáját megalapozó tanácskozás volt, igen súlyos idők után és bonyolult feladatok előtt

A kulturális és a tudományos életben voltak a leggyengébbek a párt pozíciói. Itt lényegében az értelmiségről, a párt és az értelmiség viszonyáról volt szó. A pártértekezleten többen is szóltak erről, közöttük írók, művészek, kultúrpolitikusok. A hozzászólók hangsúlyozták, hogy a továbbelő, az ellenforradalom idején sokakat megtevesztő jelszavak („tisztá demokrácia”, „teljes szabadság”, „nemzeti kommunizmus”)

62 AUGUSZTUS 1.

hogy mit kellene szólnom a hazához
nem is tudom
amint azt sem hogyan kell himnuszt írni
fogalmam sincs róla nem tanultam
a kalapot levenni a
nemzeti himnusz hallatára láttam
a haza szép a himnuszok meg
nem szépek eszembe
jutott hogy hazámat egykor
ellenség fenyegette

és most himnuszok fenyegetik

HANS MÜHLETHALER
svájci német költő
Petri György ford.

/BE-/SZÁMITÁS

Ha mindennel
számoltál
számolnod kell

azzal a
vonással
amellyel mások
keresztülhúzzák
számitásaidat

DIETER FRINGELI
svájci német költő
Eörsi István ford.

SZOMORUSÁG

S napfényes délelőttökön
látogatóba menni
olyan házakba,
hol senki sem lakik.

ANEMONE LATZINA
romaniai német költő
Ritoók János ford.

JÁTEKTÉR

A szabadság
amely naponta
játékteret
biztosít nekünk
mindig olyan nagy
mint az a játéktér
melyet naponta
a szabadságnak
mi biztosítunk

KESEI BERT BRECHT

versei sofőriskolák
érthető közlekedési jelekkel
és titkosakkal:
ki a sorokon halad / jól vezet
ki a sorok között halad / jobban vezet

REMÉNYEK

a reményt nem feladni
átugrani még ezen a kövön
és a következőn
csak nem feladni most
nem hűsöltetni lábunk
ezt az éjt még kibírni
és a következőt
csak nem feladni most
fedél aljába nem huzódni
ismeretlennek maradni e helyen
és a következőn
csak nem feladni most
nem leheveredni árnyékban
legyőzni még ezt a hegyet
és a következőt
csak nem feladni most
el nem veszíteni fejünket
kibírni még ezt a napot
és a következőt

a reményt nem feladni
csak nem feladni mostan a reményt
gondolja szakadatlanul
rohanás közben
az üldözött
s az üldöző

FRANZ HODJAK
romaniai német költő
Ritoók János ford.

EGYETEM

EGYETEMISTÁK, FŐISKOLÁSOK!

A ti korosztályotokhoz tartozók történelmi küldetése a szocializmus felépítése!
Egy életmódkísérlet feltételrendszerének kidolgozására hívunk benneteket.
Egy olyan

KÖZÖSSÉGI, KÍSÉRLETI LAKÓTELEP

megtervezéséhez várjuk alkotó hozzájárulásokat, ahol ti is

— MINT A JÖVŐ ÉVEZRED POLGÁRAI —
szívesen élnétek!

Jelentkezzetek tévében a RAJK LÁSZLÓ Szakkollégiumban
1981. III. 20-ig.

1981. április 29-én, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Rajk László Szakkollégiumában rendezett ülésen a jelenlevő egyetemi és főiskolai hallgatók — az illetékes állami és mozgalmi szervek egyetértő tudomásával — megalakították az Interdiszciplináris Tudományos Diákkört.

Az ITDK célja az, hogy a különböző felsőoktatási intézmények hallgatói együttesen dolgozzanak valóságos, sokoldalú megközelítést igénylő feladatok megoldásán. A most megalakított kör kutatási programja a jövő század emberei életmódjának, életfeltételeinek vizsgálatára irányul, egy közösségi lakótelep megtervezésén keresztül.

Az alapító tagok a BME, az ELTE, az MKKE, a SOTE, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem, a Pécsi Tudományegyetem és a Szegedi Orvostudományi Egyetem, valamint a Bácsai Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola, a Pénzügyi és Számviteli Főiskola és az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola hallgatói és oktatói közül kerültek ki.

Az ITDK I. Nyári Egyetemét követő első őszi találkozója
1981. október 10-én, szombaton lesz, 14 órai kezdettel.

Helyszín:

Rajk László Szakkollégium

Budapest, VIII. Makarenko u. 18/22.

INTERDISZCIPLINÁRIS

TUDOMÁNYOS

DIÁKKÖR